

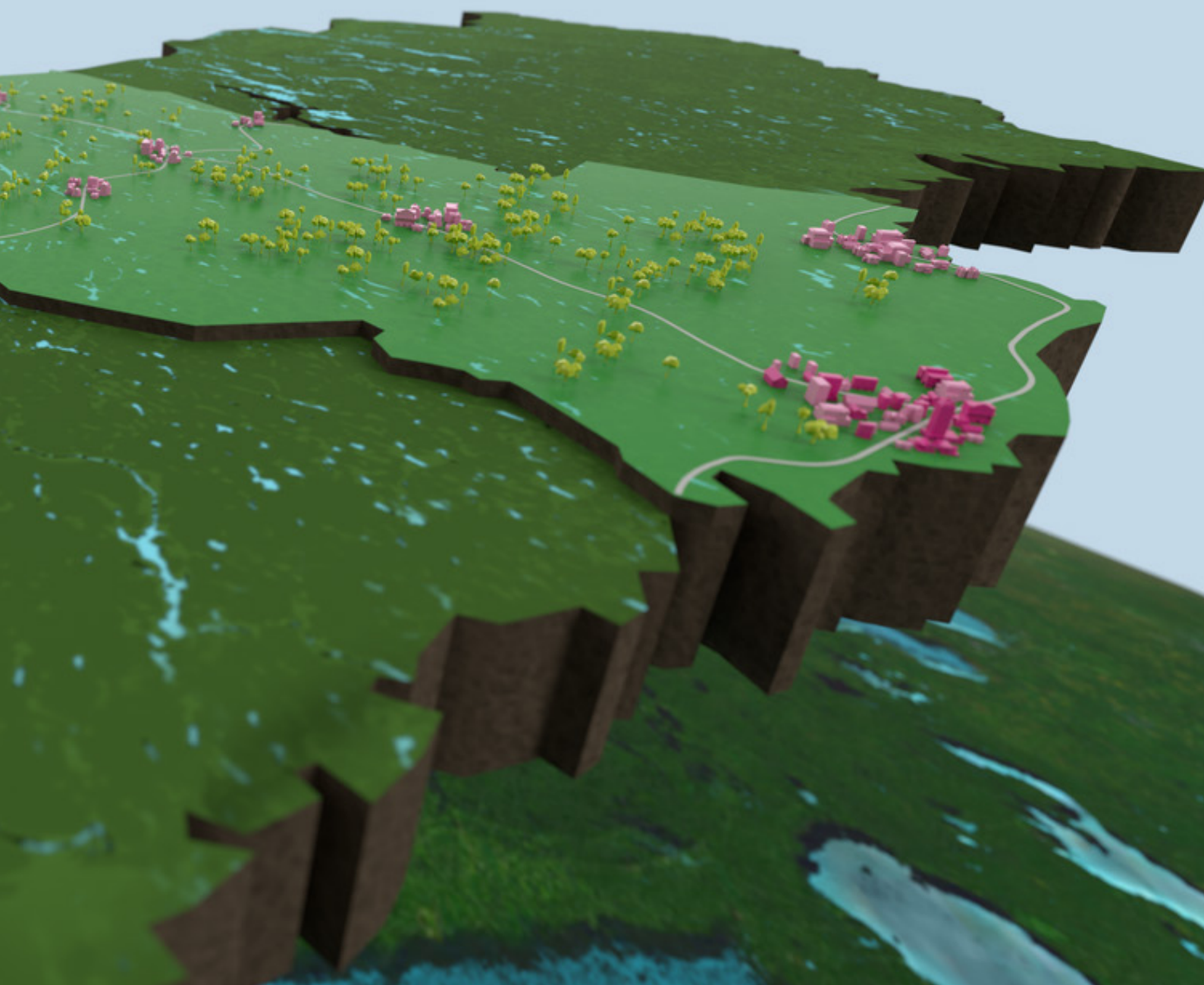

Teknikföretagen

HJÄRTAT I SVENSK EKONOMI

– industrins betydelse och villkor i Västerbottens län

En rapport från Teknikföretagen 2019

F.d. träsliperibyggnad tillhörande Umeå träsliperi, AB Scharins Söner. Numera en del av Konstnärligt Campus i Umeå.

Industrin kan inte tas för given – Scharins industriepok i Västerbotten

Trehundra lånade kronor räckte för att dra igång det som blev ett av Västerbottens största affärsimperier. Adolf Fredrik Scharin föddes utanför Skellefteå i slutet av 1700-talet och började sin handelskarriär med att sälja tyg, kryddor och andra detaljvaror på marknader.

1824 fick Scharin näringstillstånd och tack vare lånet från familjemedlemmar öppnade han en detaljhandelsaffär samtidigt som han började sälja tjära till Stockholm. Företaget växte successivt och Scharin startade både rederi och skeppsvarv som växte snabbt.

Scharins industrier blev en betydande del av Umeås näringsliv, där många jobbade. Från hamnen såldes bland annat trä och tjära till Frankrike, Holland, England, Spanien och andra delar av Sverige. Varvsindustrin nådde sin storhetstid runt 1875 och vid den tidpunkten ägde stadens redare fler än 50 fartyg varav mer än 40 gick utrikes. Umeå var öppet för omvärlden och varor från Västerbotten exporterades långt bortom Sveriges gränser. Men efter en våldsam brand 1888, och genom utbyggnaden av järnvägarna och konkurrensen från modernare fartyg, minskade efterfrågan på fartygen från Västerbotten. 1910 hade flottan minskat till enbart åtta större fartyg och varvsindustrins tid i Västerbotten var över.

Adolf Fredrik Scharin dog 1877 och familjeföretaget ärvdes så småningom av hans barnbarn Egil Unander-Scharin. Egil hade jobbat i Spanien och Frankrike och bytte nu inriktning på företaget. Från 1890 låg tyngdpunkten på trä och industriell användning

av skogstillgångar. Egil byggde upp flera sågverk i Västerbotten och Finland, han blev Norrlands rikaste person och lät bygga den Scharinska villan i Umeå.

1930 startade tillverkningen av wallboard på företagens fabrik i Klemensnäs utanför Skellefteå. Det fortsatte man med till 1986 när företaget gick i konkurs efter flera dåliga år. Konkursen innebar att ett företag som överlevt konjunkturnedgångar, varvskris, storbränder och två världskrig var borta och en industriepok som varade i 160 år var över.

Även om Scharins Söner inte längre finns kvar så lever många av deras livsverk kvar i Västerbotten och inte minst i Umeå. Sofiehems träsliperi är nu köpcentrumet Strömpilen, den gamla transformatorstationen används som lokaler för Umeå Universitets Designhögskola, och i Umeå träsliperi huserar nu Konstnärligt Campus på Umeå Universitet.

Scharin och Söner är en illustration av hur ett industriföretag som överlevt åtskilliga kriser plötsligt kan gå under och försvinna när förändringar i omvärlden och den internationella konkurrensen sätter stopp. Vi kan inte ta industrin för given.

Det är uppenbart att Umeå, Skellefteå och övriga delar av Västerbotten inte hade varit vad de är idag om inte Adolf Fredrik Scharin hade fått sitt näringsstillstånd 1824. Vi kan inte veta hur det kommer att se ut i den här regionen framöver. Men vi kan vara säkra på att det krävs nya idéer och goda villkor om nya industrier ska kunna etableras, konkurrera, exportera, växa och skapa välstånd.

Den här rapporten är en beskrivning av den betydelse som industrin har för Västerbottens läns ekonomi. Hur många jobb genererar industrin? Hur stor andel av ekonomin svarar industrin för. Hur ser beroendet av världshandeln ut? Och hur stark är länets ekonomi jämfört med andra regioner?

Det är lätt att ta industrin för given. Men för att överleva måste det ständigt finnas kraft att utvecklas. Då kan industrin fortsätta ta matchen på de globala marknaderna och generera välstånd och välfärd – lokalt, regionalt och nationellt.

Rapporten är ett underlag för diskussion om Västerbottens läns industriella framtid. Vilka förutsättningar för industrins utveckling finns idag i länet? Och vad krävs för att industrin ska vara viktig även framöver?

Mats Kinnwall
Chefekonom Teknikföretagen

Innehåll

Industrin i Västerbottens län står för tre av tio jobb	4
I Sverige ger industrin jobb till mer än en miljon människor	5
Det ekonomiska blodomloppet	6
Industrins lokala betydelse	7
Industrin står för två femtedelar av ekonomin	8
Förutsättningar för industrins utvecklingskraft i Västerbottens län	12

— VÄSTERBOTTENS LÄN —

- ANTAL INVÅNARE: 269 000
- FÖRVÄRVSFREKVENNS: 80,2 %
- BRUTTOREGIONALPRODUKT / INVÅNARE: 372 000
- GENOMSNITTLIG KOMMUNALSKATT: 34,22 % (SVERIGEMEDEL 32,19)

Källa: Regionfakta och SCB

Industrin väger tungt i länets ekonomi

Industrin i Västerbottens län svarar för drygt 1/3 av det samlade värdet av de varor och tjänster som produceras i länet (förädlingsvärdet). Det är en klart större andel jämfört med motsvarande för riket totalt, vilket visar att industrin har en mycket stor betydelse för regionens ekonomi.

22 000 jobb

Industrin i Västerbottens län skapar sysselsättning direkt och indirekt för cirka 18 000 personer i länet, vilket är 14 procent av alla jobb. Det inkluderar industrins leverantörer av insatsvaror och tjänster. Därutöver bidrar sysselsättningen inom industrin med skatteintäkter, inklusive transfereringar till kommunerna, på drygt 3 miljarder kronor. Det motsvarar 4 200 jobb inom länets kommuner och lands-ting. Totalt står alltså industrin i Västerbottens län för 22 200 jobb, eller nära vart femte jobb i länet.

I Sverige ger industrin jobb till mer än en miljon människor

Det finns en myt om att industrin i Sverige är på tillbakagång, att vi numera är ett utpräglat tjänstesamhälle och att tjänstesektorn är mindre utsatt för internationell konkurrens än industrin. Slutsatsen av myten är att den svenska ekonomin blir allt mindre konkurrensutsatt och att förhållandena på hemmamarknaden, dvs stora delar av den privata tjänstesektorn och den offentliga sektorn, borde få spela en större roll i lönebildningen.

Isjälva verket är det en felaktig bild av hur vår ekonomi ser ut och av industrins betydelse. Det är inte meningsfullt att dela upp ekonomin i industri- respektive tjänstesektor, eftersom varu- och tjänsteproduktionen i hög grad är tätt sammanflätade i värdeförädlingskedjor och därmed ömsesidigt beroende.

Det är sant att industrins andel av ekonomin, såsom den mäts i nationalräkenskaperna, gradvis har minskat under de senaste decennierna. Men det är till stor del en statistisk synvilla. Många av de tjänster som tidigare utfördes inom industriföretagen görs numera av externa leverantörer. Dessutom har tjänsteproduktionen inom industrin utvecklats och blivit allt större över tid. Tjänsteverantörer har därför expanderat tack vare ökad efterfrågan från både industrin och övriga sektorer i ekonomin. Tjänsteproduktion har alltså flyttat ut från industrin, samtidigt som tjänsteinnehållet i industrins produkter har vuxit och fått ökad betydelse för industrins konkurrenskraft.

Tar vi hänsyn till de indirekta kopplingarna mellan industrin och tjänstesektorn svarar industrin fortfarande för nära en tredjedel av förädlingsvärdet och sysselsättningen i det svenska näringslivet. I termer av hela ekonomin motsvarar industrin över 20 procent av BNP och står för mer än 17 procent av sysselsättningen.

Industrins betydelse för samhällsekonomin är dock mycket större än så. Industrin genererar också en stor del av de skatteintäkter som behövs för att finansiera vår offentliga verksamhet.

Antalet sysselsatta inom kommunsektorn och staten som finansieras av skatter från industrin uppgår till 185 000 personer. Tillsammans med de drygt 830 000 personer som har jobb direkt och indirekt genom efterfrågan på industriföretagens produktion, står industrin därmed för jobb till mer än en miljon människor i Sverige.

Industrin motsvarar mer än 20 procent av BNP och står för mer än 17 procent av landets sysselsättning.

Det ekonomiska blodomloppet

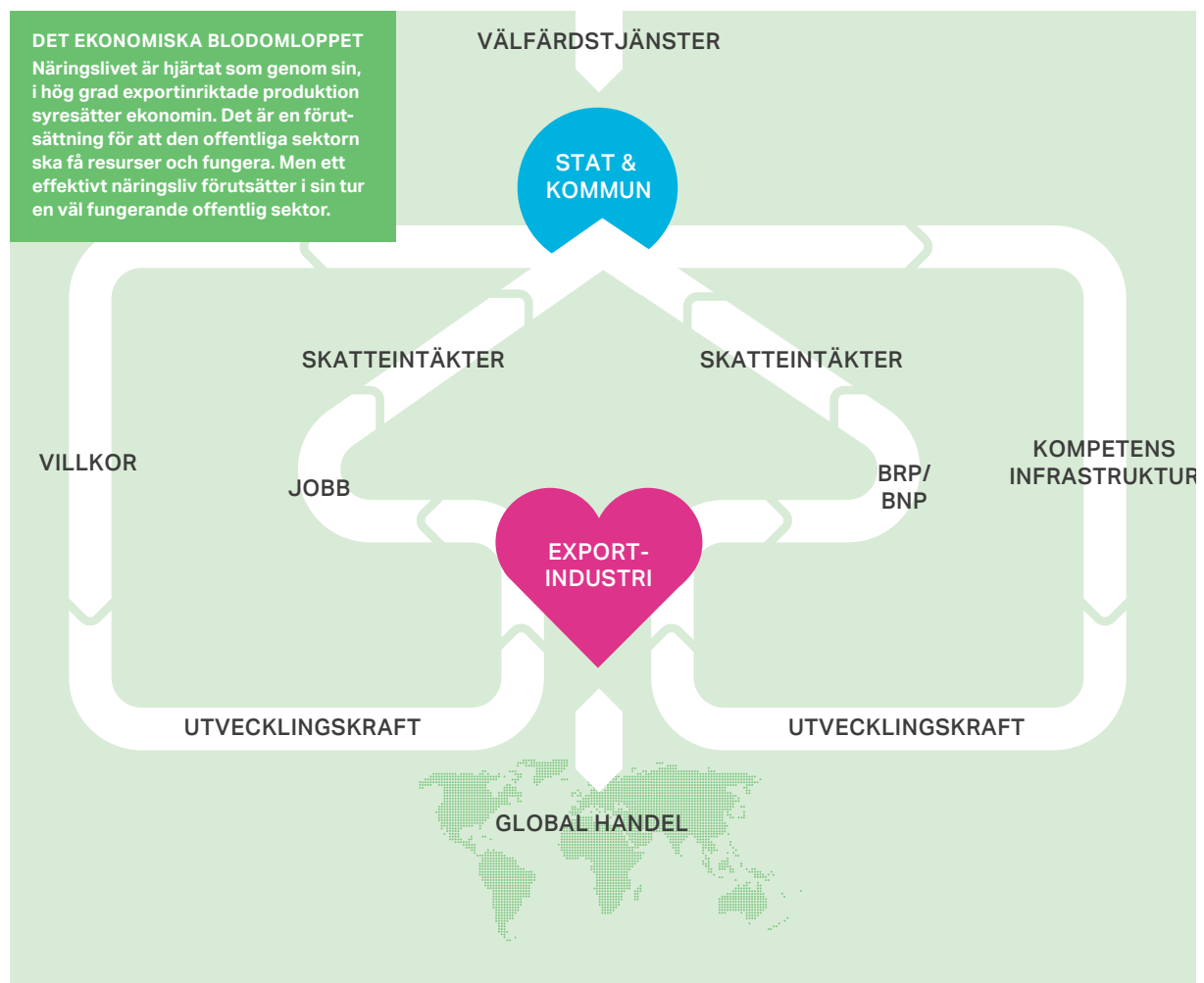
Synen på drivkrafterna bakom välståndsskapande skiljer sig ofta mellan olika betraktare. Några ser näringslivet som en kassako vars enda syfte är att generera skatteintäkter till det offentliga välfärdssystemet. Andra gör en uppdelning i den ”närande sektorn” – näringslivet – och den ”tärande sektorn” – den offentliga.

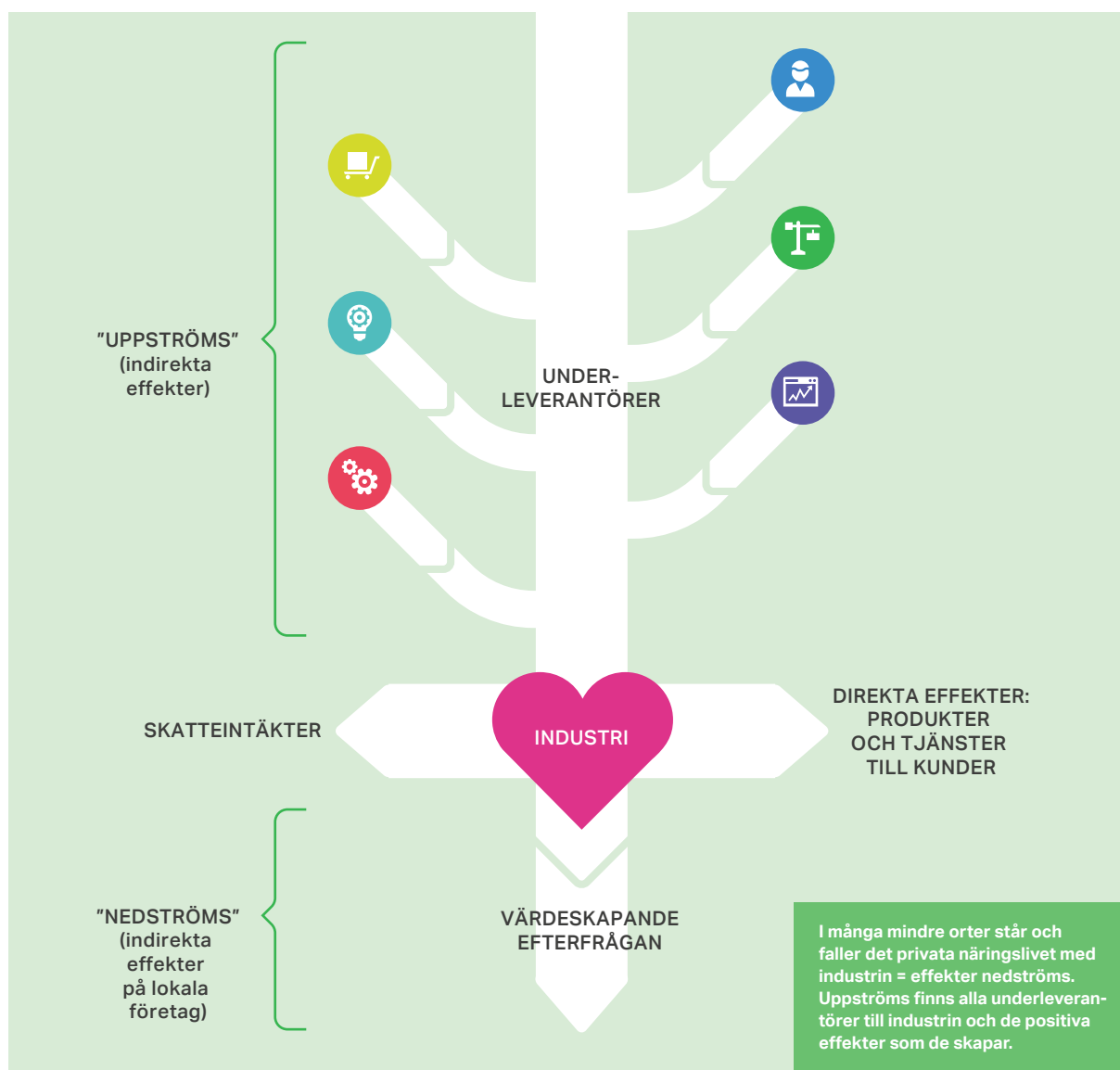
Men inget av dessa förenklade synsätt beskriver ekonomins funktionssätt på ett relevant sätt. I själva verket är näringslivet och den offentliga sektorn tätt sammanflätade och beroende av varandra.

Man bör istället se ekonomin som ett blodomlopp. Hjärtat för vårt välstånd är näringslivet som genom den konkurrensutsatta exportindustrin syresätter ekonomin och skapar jobb och produktion, och som i sin tur genererar skatteintäkter. Det skapar sedan förutsättningar för de offentliga tjänster som är nödvändiga för att ett samhälle och dess näringsliv ska kunna fungera. Det handlar om statens grundläggande uppgifter som lagar och regler, ett fungerande

rätts- och polisväsende, försvar, infrastruktur etc. Men det handlar också om välfärdstjänster i form av sjuk- och hälsovård, skola, kommunikationer osv, som i Sverige i huvudsak finansieras på kommunal nivå.

I detta blodomlopp är den privata sektorn en förutsättning för att den offentliga sektorn ska kunna fungera. Men ett effektivt näringsliv förutsätter i sin tur en väl fungerande offentlig sektor. Genom att leverera tjänster av god kvalitet, skapa skatte- och regelverk som befrämjar sysselsättning och produktivitet, kan det offentliga bidra till ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Industrins lokala betydelse

Även lokalt finns motsvarande växelverkan mellan näringslivet och den offentliga sektorn. Bilden visar schematiskt hur flödet hänger ihop för en industri.

”Uppströms” finns rader av företag som är nödvändiga för industriproduktionen: underleverantörer som producerar råvaror, insatsvaror, transporttjänster, industrinära tjänster etc. Industrins produktion genererar sedan dels direkta effekter i form av produkter och tjänster som efterfrågas på marknaden – lokalt, regionalt och globalt. Dels skatteintäkter till den offentliga sektorn.

Det viktiga är dock att förstå att det även ”nedströms” skapas positiva effekter. Många stora

industrier är lokaliserade i relativt små orter över hela landet. Ofta är de den största arbetsgivaren vid sidan av kommunen. Det innebär att det lokala privata näringslivet står och faller med industrin och dess medarbetare som efterfrågar alla möjliga lokala tjänster och produkter. Här talar vi om allt från frisören, bilmekanikern och naprapaten, till livsmedelsbutiken, korvkiosken och thairestaurangen, som representerar de indirekta effekter som uppstår ”nedströms”.

Industrin står för två femtedelar av ekonomin

Det finns flera totalt sett rikare län än Västerbottens, men här utgör industrin en mycket stor andel av ekonomin. Drygt 40 procent av länets totala förädlingsvärde. Här har vi beräknat och samlat några nyckeldata som illustrerar den ekonomiska nivån i Västerbottens län och industrins betydelse.

BRP per invånare 2016: Västerbotten på 11:e plats

Bruttoregionprodukten – BRP är den regionala motsvarigheten till det nationella måttet – bruttonationalprodukt (BNP). BRP anger värdet av alla producerade varor och tjänster i en region under ett år. För att kunna jämföra län beräknas BRP per invånare.

Bruttoregionprodukten per invånare i Västerbottens län uppgick 2016 till 372 000 kronor per invånare i länet. Stockholms län sticker ut med 624 000 kronor per invånare och drar därför upp genomsnittet för riket, som är 442 000 kronor per invånare.

11
Västerbottens län
är på elfte
plats

BRP per invånare, löpande priser, 2016

1	Stockholms län	624 000
2	Västra Götalands län	448 000
3	Norrbottnens län	418 000
4	Kronobergs län	414 000
5	Uppsala län	409 000
6	Jönköpings län	391 000
7	Östergötlands län	384 000
8	Örebro län	381 000
9	Skåne län	379 000
10	Västernorrlands län	377 000
11	Västerbottens län	372 000
12	Västmanlands län	371 000
13	Dalarnas län	368 000
14	Jämtlands län	353 000
15	Gävleborgs län	348 000
16	Hallands län	345 000
17	Värmlands län	343 000
18	Kalmar län	337 000
19	Blekinge län	335 000
20	Gotlands län	330 000
21	Södermanlands län	317 000
	Riket	442 000

Källa: SCB, december 2018

Disponibel inkomst per invånare: Västerbottens län på 19:e plats

Ett annat mått på den regionala välståndet är disponibel inkomst, som visar hur mycket individer och hushåll kan använda för privat konsumtion (t ex hyra, mat, kläder och transporter) eller sparas för framtida bruk. För att beräkna disponibel inkomst dras skatten bort från inkomsten och sedan läggs olika typer av bidrag till (barnbidrag, ekonomiskt bistånd, bostadsbidrag, etc).

Generellt är skillnaderna mellan länen mindre för den disponibla inkomsten eftersom progressiv skatt och transfereringar verkar utjämnande. Men fortfarande sticker Stockholms län ut och drar upp snittet för hela landet.

Disponibelinkomsten per invånare i Västerbottens län uppgick till 193 000 kronor i genomsnitt år 2016. Det är en nivå under genomsnittet för hela riket.

19
Västerbottens län
är på nittonde
plats

Hushållens disponibla inkomst per invånare, 2016

1	Stockholms län	238 000
2	Hallands län	219 000
3	Västra Götalands län	209 000
4	Uppsala län	206 000
5	Skåne län	205 000
6	Jönköpings län	202 000
7	Norrbottnens län	201 000
8	Västmanlands län	200 000
9	Östergötlands län	199 000
10	Kronobergs län	198 000
11	Södermanlands län	197 000
12	Gotlands län	196 000
13	Dalarnas län	196 000
14	Västernorrlands län	196 000
15	Kalmar län	195 000
16	Värmlands län	194 000
17	Jämtlands län	194 000
18	Örebro län	193 000
19	Västerbottens län	193 000
20	Blekinge län	192 000
21	Gävleborgs län	192 000
	Riket	210 000

Källa: SCB, december 2018

Industrin svarar för drygt 1/3 av regionens ekonomi – betydligt mer jämfört med riksgenomsnittet

Industrin är av stor betydelse för Västerbottens ekonomi och svarar för 34,3 procent av länets totala förädlingsvärde (se tabell). Då ingår även det förädlingsvärde som industrin genererar bland leverantörer av insatsvaror och tjänster i länet.

Det kan jämföras med en utpräglad tjänsteekonomi som Stockholms län där motsvarande andel är knappt 13 procent. Om samma förhållande skulle gälla i hela landet som i Västerbottens län skulle industrin alltså stå drygt 1/3 av Sveriges BNP! Industrins andel av Sveriges BNP totalt uppgår idag till cirka 21 procent.

Industrins andel av länets förädlingsvärde, direkt samt indirekt bland industrins leverantörer.

I tidigare upplaga av denna rapport redovisades något för höga andelar för industrins andel av länens totala förädlingsvärde. Siffrorna i tabellen är nu korrigerade.

Ranking efter industrins andel av länets förädlingsvärde

	andel i procent
1 Jönköpings län	53,0
2 Västmanlands län	45,5
3 Norrbottens län	45,1
4 Gävleborgs län	44,9
5 Kronobergs län	43,2
6 Värmlands län	40,9
7 Blekinge län	40,8
8 Kalmar län	40,3
9 Örebro län	39,1
10 Dalarnas län	38,9
11 Västra Götalands län	37,0
12 Västerbottens län	34,3
13 Södermanlands län	34,0
14 Västernorrlands län	33,2
15 Östergötlands län	33,0
16 Uppsala län	27,8
17 Hallands län	25,5
18 Skåne län	23,8
19 Jämtlands län	18,0
20 Gotlands län	17,6
21 Stockholms län	12,7

Källa: SCB (Företagens ekonomi), samt nationalräkenskapernas input-output-data, Teknikföretagen.

Industrin i Västerbottens län skapar 22 000 jobb

Industrin skapar jobb direkt och indirekt hos underleverantörerna...

Industrin i Västerbotten skapar jobb för cirka 18 000 personer i länet, inklusive de jobb som skapas i länet genom efterfrågan på industrins produkter hos leverantörer av insatsvaror och tjänster. Det utgör 14 procent av länets totala sysselsättning på 130 000 jobb. I Sverige som helhet är motsvarande andel 17,4 procent. Västerbottens län sticker ut med en relativt stor andel sysselsatta inom offentlig verksamhet jämfört med många andra län och riket totalt.

...och genererar skatter som skapar ännu fler jobb i länet

Utöver de direkta och indirekta jobben som industrin skapar bidrar de som jobbar inom industriföretag också till länets skatteintäkter och därmed till ännu fler jobb i länet.

Skatteintäkterna i länet och industrins bidrag till statens transfereringar till kommunerna uppgår till cirka 3,1 miljarder kronor i Västerbottens län. Det utgör drygt 10 procent av kostnaderna för verksamheten inom länets kommuner och i landstinget.

Det motsvarar 4 300 jobb och totalt står industrin i Västerbottens län för 22 200 jobb av totalt 130 000 som arbetar i länet. Industrin svarar därmed för nära vart femte jobb.

För att få en uppfattning om vad skatteintäkterna från industrin motsvarar enbart i antal jobb inom olika yrkesgrupper kan vi göra följande räkneexempel. Skatteintäkterna från industrin motsvarar exempelvis 5 000 sjuksköterskor eller 5 600 grundskolelärare eller ungefär lika många poliser.

Industrins betydelse för sysselsättning och finansiering av välfärdstjänster

Industrins antal direkt och indirekt sysselsatta	17 906
Skatteintäkter från industrin, andel av länets verksamhetskraftskostnader	10,3
Antalet länsanställda, industrifinansierade	4 265
Totala skatteintäkter från industrin inkl transfereringar, miljarder kr	3,1
Industrins antal anställda, direkt + indirekt samt industrifinansierade inom kommuner och landsting	22 171
Andel av länets anställda totalt, procent	17,0

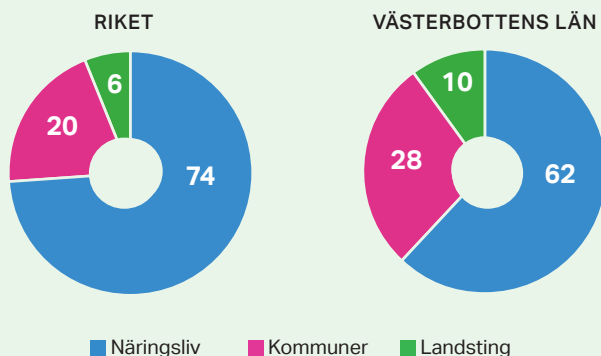
Källa: SCB, Teknikföretagen

Sex av tio arbetar i näringslivet

I Västerbottens län svarar svarar näringslivet för 62 procent av länets totalt antal anställda, medan resten, 38 procent arbetar inom kommuner och landsting. Sysselsättningen inom kommuner och landsting bygger i hög grad på de skatteintäkter som näringslivets sysselsättning i länet genererar. Detsamma gäller för riket totalt.

Sysselsättning i näringsliv, kommuner och landsting, procent

Källa: SCB, Kortperiodisk sysselsättningsstatistik.

Arbetslöshet långt under riksgenomsnittet

Sysselsättningen i Västerbottens län minskade under 2018, med i genomsnitt 1,9 procent jämfört med 2017. Sysselsättningen i Sverige totalt ökade i stället med ungefär lika mycket, dvs. med 1,8 procent (se diagram). Förändringen av sysselsättningen svänger normalt kraftigare i länet under loppet av ett år än i riket totalt. Nedgången 2018 kom efter en kraftig ökning under 2016 och 2017.

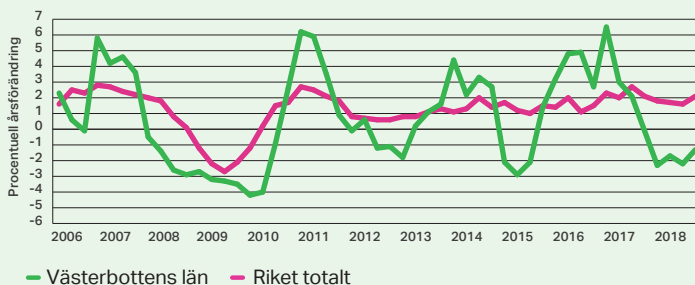
Arbetslösheten som andel av arbetskraften i Västerbottens län låg under 2018 klart lägre än i riket totalt och uppgick till 5,3 procent i genomsnitt (se diagram). För riket totalt låg genomsnittet för samma period på motsvarande 6,3 procent.

Mycket talar ändå för att arbetslösheten bottnade 2018. Det finns därför goda skäl att fundera på hur en potentiell lågkonjunktur med växande arbetslöshet de kommande åren kan mötas med insatser för att öka näringslivets och industrins utvecklingskraft.

Det är värt att notera att arbetslösheten varierar mellan länets olika kommuner. Exempelvis noterades under 2018 i genomsnitt 2,1 procent arbetslöshet i Malå mot 4,0 procent i Nordmaling. Skillnaderna speglar olika näringslivsstrukturer i olika delar av länet.

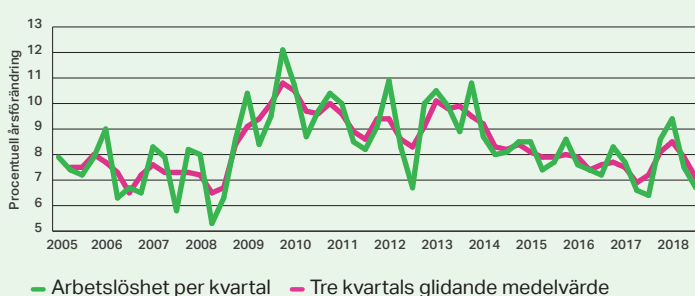
Förändringen av antalet sysselsatta

Källa: SCB (AKU).

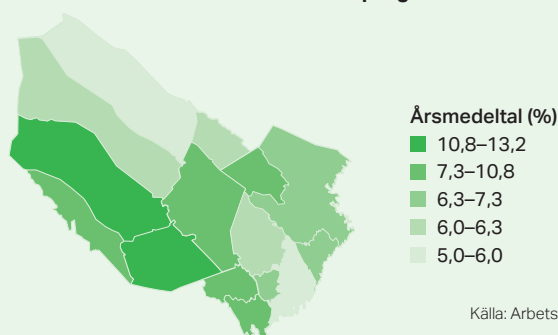
Arbetslöshet i Västerbottens län

Källa: SCB (AKU).

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram 2017

Källa: Arbetsförmedlingen

Öppet arbetslösa samt sysselsatta i arbetsmarknadsprogram 16–64 år. Årsmedeltal 2018

Kommun	Öppet arbetslösa	I arbetsmarknadsprogram	Arbetslösa samt i program
	Procent	Procent	Procent
Nordmaling	4,0	3,7	7,7
Bjurholm	3,0	5,0	8,0
Vindeln	2,4	2,9	5,3
Robertsfors	2,9	2,7	5,6
Norsjö	3,7	3,6	7,2
Malå	2,1	2,8	4,9
Storuman	2,9	2,7	5,6
Sorsele	3,8	1,5	5,3
Dorotea	3,6	2,9	6,5
Vännäs	2,6	3,1	5,7
Vilhelmina	3,6	5,1	8,6
Åsele	3,5	6,5	10,1
Umeå	3,0	2,3	5,2
Lycksele	3,0	3,8	6,7
Skellefteå	2,9	2,9	5,8

Källa: Arbetsförmedlingen

Fler lediga jobb speglar brist på kompetens

Under de senaste årens konjunkturuppgång har antalet lediga platser i Västerbottens län ökat jämfört med 2007. Under de tre första kvartalen 2018 fanns i snitt drygt 3000 lediga platser i länet, varav något över hälften inom privat näringsliv, dvs. 51,4 procent. Det är en viss skillnad jämfört med motsvarande fördelning 2007. Då fanns en ännu större del av de lediga platserna inom privat näringsliv, 70 procent.

Att antalet lediga platser inom både offentlig och privat sektor låg på en så mycket högre nivå 2018 än 2007 återspeglar ökad brist på den kompetens som efterfrågas inom båda sektorerna.

Västerbottens län

	Lediga platser antal 2007	Andel av länets lediga platser 2007	Lediga platser antal 1–3 kv 2018	Andel av länets lediga platser 1–3 kv 2018
Offentlig sektor	314	30,0	1 526	48,6
Privat sektor	732	70,0	1 617	51,4
Totalt	1 046	100,0	3 143	100,0

Källa: SCB, Konjunkturstatistik över vakanser.

Förutsättningar för industrins utvecklingskraft i Västerbottens län

Det finns en rad faktorer som påverkar industrins utvecklingskraft framöver. Vi har valt att här redovisa data för några nyckelfaktorer. Det handlar om industrins tillgång till exportmarknader, kompetens och investeringar.

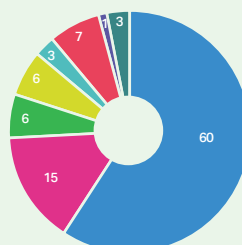
Tillgång till exportmarknader

I Västerbottens län finns cirka 750 exportföretag. 60 procent av dem är mindre företag med en årsomsättning på upp till 250 tusen kronor. Jämfört med landet totalt har länet en något mindre andel exportföretag med en exportomsättning på upp till 250 tusen kronor, se diagram.

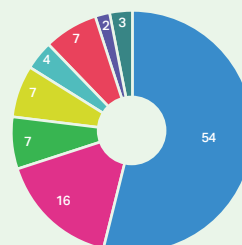
Cirka 2 400 företag i länet importerar produkter. Flertalet är små företag, 54 procent av antalet företag som importerar produkter. Jämfört med landet totalt har länet en mindre andel små importerande företag, se diagram och tabell till höger.

Antal export/importföretag fördelat på omsättningsklass 2016, procent

Exportomsättning	Länet	Riket
-250 Tkr	60	68
250-999 Tkr	15	13
1-1,9 Mnkr	6	6
2-4,9 Mnkr	6	6
5-9,9 Mnkr	3	3
10-49 Mnkr	7	3
50-99 Mnkr	1	1
100- Mnkr	3	1

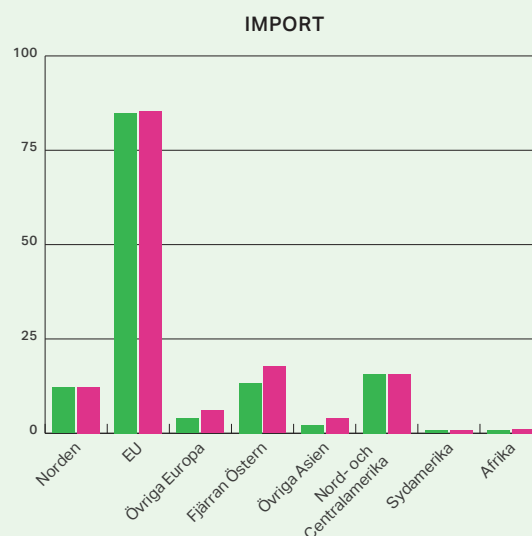
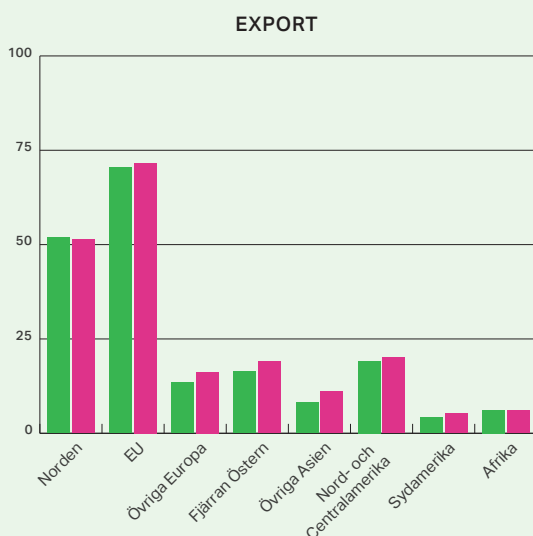

Importomsättning	Länet	Riket
-250 Tkr	54	67
250-999 Tkr	16	14
1-1,9 Mnkr	7	5
2-4,9 Mnkr	7	5
5-9,9 Mnkr	4	3
10-49 Mnkr	7	4
50-99 Mnkr	2	1
100- Mnkr	3	1

Källa: SCB Företagsregistret

Export-/importföretag fördelade efter landområden med vilka handel bedrivs 2016, procent

■ Västerbottens län ■ Riket

Källa: SCB Företagsregistret

Västerbottens län är starkt beroende av en väl fungerande global handel

Handeln betyder mycket för Västerbotten.

Med en global handel på motsvarande 134 152 kronor per person hamnar Västerbotten på 15:e plats jämfört med andra län. Bryter vi ut exporten så tar sig Västerbotten upp ett par pinnhålar.

Västerbottens län är således starkt beroende av industriföretagens internationella konkurrensförmåga.

15
Västerbottens läns handel på femtonde plats

Det sammanlagda värdet av import och export, respektive export i kr per invånare i länen för 2017.

Global handel i kr per invånare

1	Västra Götaland	352 735
2	Blekinge	301 278
3	Stockholm	293 458
4	Kronoberg	290 175
5	Västmanland	242 472
6	Jönköping	241 210
7	Örebro	227 392
8	Dalarna	200 903
9	Norrbottn	192 515
10	Skåne	183 127
11	Värmland	167 643
12	Södermanland	162 693
13	Halland	149 006
14	Kalmar	147 042
15	Västerbotten	134 152
16	Gävleborg	123 324
17	Uppsala	121 717
18	Jämtland	48 349
19	Gotland	25 395

Källa: foretagsklimat.se/statistik

Global export i kr per invånare

1	Blekinge	179 869
2	Västra Götaland	179 017
3	Kronoberg	157 732
4	Norrbottn	155 407
5	Örebro	144 138
6	Västmanland	138 081
7	Jönköping	134 658
8	Dalarna	129 667
9	Stockholm	125 906
10	Värmland	111 124
11	Södermanland	96 976
12	Västerbotten	92 209
13	Kalmar	90 003
14	Gävleborg	89 221
15	Uppsala	80 616
16	Skåne	80 009
17	Halland	64 986
18	Jämtland	25 315
19	Gotland	10 343

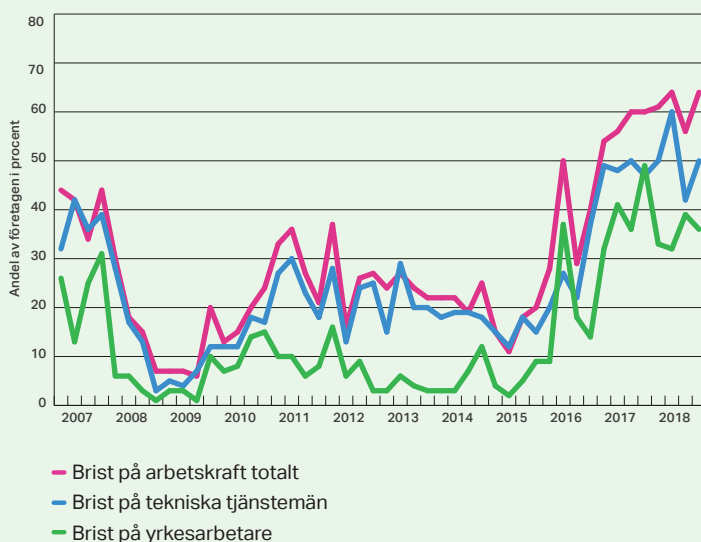
Källa: foretagsklimat.se/statistik

Fortsatt kompetensbrist

Inom tillverkningsindustrin i Övre Norrland har framför allt bristen på tekniska tjänstemän ökat under konjunkturuppgången från 2016 och framåt, från denna brist i 20 procent av företagen i början av 2016 till hälften av företagen i slutet av 2018. Under 2018 ser emellertid andelen företag med brist på tekniska tjänstemän ut att ha toppat, på 60 procent av företagen under andra kvartalet till 50 procent fjärde kvartalet. Under sista kvartalet 2018 hade 64 procent av företagen i övre Norrland brist på arbetskraft.

Andel företag som anger att de har brist på arbetskraft i KIs enkät

Källa: Konjunkturinstitutets statistikbas

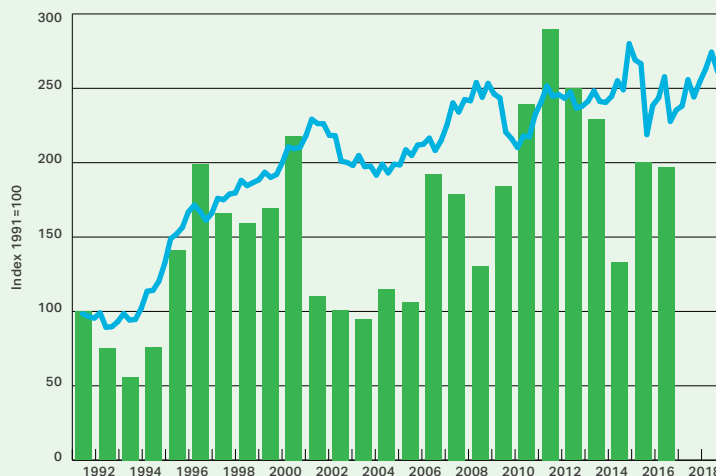
Industrin i Västerbotten investerar mycket

Investeringarna tog fart ordentligt i Västerbotten från 2010 och framåt. I statistiken finns inte samma påverkan av finanskrisen som syns i statistiken för riket och i andra regioner.

I diagrammet baseras uppgifterna för Västerbottens län på SCB:s Investeringenkät som sträcker sig till år 2016. För riket totalt är uppgifterna hämtade från SCB:s nationalräkenskaper, som har data t.o.m. tredje kvartalet 2018. Investeringenkäten mäter industrins investeringar i byggnader och maskiner. Nationalräkenskaperna inkluderar även köpt och egenproducerad mjukvara, finansiell leasing av kapitalföremål fördelat på användande bransch samt korttidsinventarier. Nationalräkenskaperna kompletterar dessutom investeringenkätens uppgifter med skattningar för småföretag som ej undersöks i enkäten.

Industrins investeringar, löpande priser, index 1991=100

— Gruv- och tillverkningsindustrin totalt, 3 kvartals glidande medelvärde
■ Västerbotten

Källa: SCB (Investeringenkäten respektive nationalräkenskaperna), Macrobond

Orderingång EMU

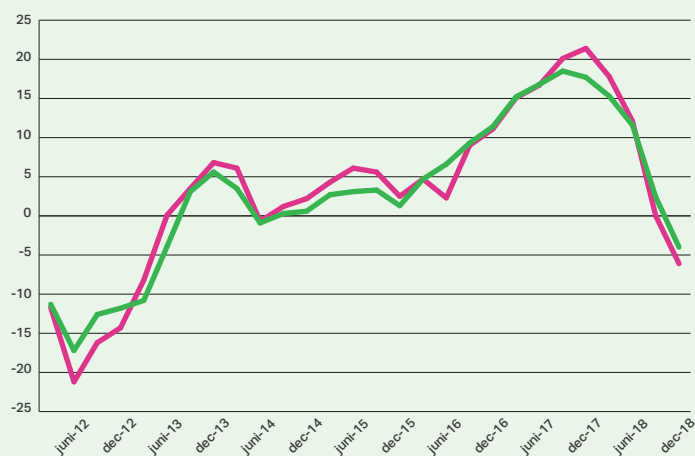
Orderingången till svensk industri fortsatte att mattas av i slutet av 2018, enligt Konjunkturinstitutets kvartalsbarometer. För teknikindustri var nettotalet för orderingången (andel företag som rapporterar ökade order minus andelen företag med minskade order jämfört med föregående kvartal) fortfarande positiva, men svagare och indikerar fortsatt avkylning i affärsaktiviteten.

Även motsvarande utfall från EU/EMU-barometern visar fortsatt försvagning i slutet av 2018. Orderingången för teknik- och tillverkningsindustri i Euroområdet visar nu negativa netttotal, se diagram. Då "hårda" data över faktisk industriproduktion följer orderingången, måste vi räkna med klart sämre utfall även i industriproduktionen i slutet av förra året och sannolikt även i början av 2019.

Att uppsvinget i global efterfrågan på investeringsvaror nu är över för denna gång, återspeglas i data för maskindustri. För första gången sedan andra kvartalet år 2016, d.v.s. kvartalet innan uppsvinget tog fart, redovisar maskinindustrin negativa netttotal i orderingång.

Orderingång industrin inom EMU, netttotal

Netttotalen visar andelen företag inom EMU som svarat att orderingången ökat minus andelen som svarat att den minskat. Här redovisas utfall per kvartal.

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice. The lines are evenly spaced and extend from the left margin to the right margin.

Teknikföretagen är arbetsgivarorganisationen för de kreativa företag som står för en tredjedel av Sveriges export. Över hela landet bistår vi teknikföretag i arbetsrätt och branschfrågor, så att de kan fokusera på att utveckla varor och tjänster i världsklass.